

ירושלים, כ"ו בכסלו תשע"ב
22 בדצמבר 2011
328/2011

הנוצרים בישראל - לרגל חג המולד - 25.12.2011

Christmas 2011 - Christians in Israel

- ערב חג המולד 2011¹ חיים בישראל כ-154.5 אלף נוצרים, המהווים 2% מאוכלוסיית מדינת ישראל.
- 80.4% מהנוצרים בישראל הם נוצרים ערבים; היתר ברובם הם נוצרים אשר עלו לישראל עם בני משפחותיהם היהודים במסגרת חוק השבות (כולל ילדיהם שנולדו בארץ). רובם הגיעו בגל העלייה של שנות התשעים מבריה"מ לשעבר.
- הישובים בעלי האוכלוסייה הנוצרית הערבית הגדולה ביותר הם נצרת (כ-22.2 אלף), חיפה (13.8 אלף), ירושלים (11.6 אלף), ושפרעם (9.3 אלף), נכון לסוף שנת 2010.
- הגיל החציוני² בנישואין ראשונים של החתנים הנוצרים ב-2009 היה – 29.1, כשנה וחצי יותר מזה של החתנים היהודים, כשנתיים יותר מזה של החתנים הדרוזים וכשלוש וחצי שנים יותר מזה של החתנים המוסלמים.
- מספר הילדים הממוצע עד גיל 17 במשפחות הנוצריות עם ילדים עד גיל זה הוא 2.2, דומה למשפחות היהודיות (2.3) ונמוך בהשוואה למוסלמיות (3.1).
- יאחוז ההשתתפות בכוח העבודה האזרחי בשנת 2010 בקרב נוצרים בגילים 15 ומעלה היה 58.0% (64.2% בקרב גברים, ו-52.0% בקרב נשים).
- אחוז הבלתי מועסקים בקרב נוצרים בגילאי 15 ומעלה היה 4.9% (4.8% בקרב גברים ו-5.1% בקרב נשים).
- מספר התלמידים הנוצריים בחינוך היסודי והעל-יסודי הוא 28.4 אלף, והם מהווים 1.9% מכלל התלמידים הפעילים. רובם הגדול (88.3%) של התלמידים הנוצרים הם ערבים.
- לאורך השנים יש לערבים הנוצרים שיעורי ההצלחה הגבוהים ביותר בבחינות הבגרות, הן בהשוואה למוסלמים ולדרוזים והן בהשוואה לכלל תלמידי החינוך העברי. במחזור הלימודים תש"ע (2010) היו זכאים לתעודת בגרות 63% מבין תלמידי כיתות יב' הנוצרים בהשוואה ל-46% מבין המוסלמים, 55% מבין הדרוזים ו-58% מבין תלמידי החינוך העברי.
- בשנת תש"ע למדו 5.3 אלף סטודנטים נוצריים, המהווים 1.8% מסך הסטודנטים בכל המוסדות להשכלה גבוהה בישראל.
- בקרב הסטודנטים הנוצרים הערבים הלומדים לתואר ראשון, מקצוע הלימוד העיקרי הנלמד היה משפטים (11.4%), ואחריו ב"א בתחומי מדעי החברה (9.3%).

¹ האומדן ארעי ואינו כולל את הנוצרים מבין העובדים הזרים המתגוררים בישראל.
² הגיל החציוני – הגיל שמתחתיו מצויים מחצית הנישאים ומעליו המחצית השנייה.

נתונים נבחרים על האוכלוסייה הנוצרית (סוף 2010):

- ערב חג המולד 2011 חיים בישראל כ-154.5 אלף נוצרים, המהווים 2% מאוכלוסיית מדינת ישראל.
- 80.4% מהנוצרים בישראל הם נוצרים ערבים; היתר ברובם הם נוצרים אשר עלו לישראל עם בני משפחותיהם היהודים במסגרת חוק השבות (כולל ילדיהם שנולדו בארץ). רובם הגיעו בגל העלייה של שנות התשעים מבריה"מ לשעבר.
- רוב הנוצרים הערבים מתגוררים בצפון המדינה – 71.4% מתגוררים במחוז הצפון ו-12.7% במחוז חיפה. 9.5% מתגוררים במחוז ירושלים.
- הנוצרים הלא ערבים מפוזרים בין המחוזות השונים: כ-39% במחוז תל אביב ומחוז המרכז, כ-34% במחוז הצפון ובמחוז חיפה, עוד 14% במחוז הדרום ו-11.6% במחוז ירושלים.
- **הישובים** בעלי האוכלוסייה הנוצרית הערבית הגדולה ביותר הם נצרת (כ-22.2 אלף), חיפה (13.8 אלף), ירושלים (11.6 אלף), ושפרעם (9.3 אלף).
- הקהילות הגדולות ביותר של האוכלוסייה הנוצרית הלא ערבית מרוכזות בשלוש הערים הגדולות – חיפה (3.3 אלף), ירושלים (3.0 אלף) ותל אביב (2.8 אלף).
- הרכב הגילים של האוכלוסייה הנוצרית שונה מזה של האוכלוסייה המוסלמית, ודומה יותר להרכב הגילים של האוכלוסייה היהודית. אחוז הצעירים בגיל 0-19 עומד על 30.4%, דומה לזה של האוכלוסייה היהודית (33.2%) ונמוך מזה של האוכלוסייה המוסלמית (49.7%). אחוז בני 65 ומעלה בקרב כלל הנוצרים עומד על 9.8% נכון לסוף שנת 2010 (לשם השוואה – 11.6% בקרב היהודים ו-3.5% בקרב המוסלמים).
- קצב גידול האוכלוסייה הנוצרית כולה עומד על 0.9% (נוצרים ערבים – 1% ונוצרים אחרים – 0.7%), בהשוואה ל-1.7% באוכלוסייה היהודית ול-2.7% באוכלוסייה המוסלמית.

נישואין ופריון

- כ-758 זוגות נוצרים נישאו בישראל בשנת 2009, רובם ככולם נוצרים ערבים.
- הגיל החציוני¹ בנישואין ראשונים של החתנים הנוצרים ב-2009 היה – 29.1, כשנה וחצי יותר מזה של החתנים היהודים, כשנתיים יותר מזה של החתנים הדרוזים וכשלוש וחצי שנים יותר מזה של החתנים המוסלמים.
- הגיל החציוני של הכלות הנוצריות הנישאות לראשונה היה 24.5, כשנה פחות מזה של הכלות היהודיות, כשלוש שנים יותר מזה של הכלות הדרוזיות וכארבע שנים יותר מזה של הכלות המוסלמיות.
- בשנת 2010 נולדו 2,511 ילודים³ לנשים נוצריות, מהם כ-79% לנשים נוצריות ערביות (1,985 ילודים).
- בשנה זו עמד מספר הילדים שאישה נוצרייה צפויה ללדת במהלך חייה על 2.1 ילדים לאישה והוא כיום הנמוך ביותר מבין קבוצות הדת השונות במדינה. בהשוואה, אישה מוסלמית צפויה ללדת במהלך חייה 3.8 ילדים, אישה יהודיה – 3.0 ודרוזית – 2.5.
- מתוך 526 היילודים שנולדו לנשים נוצריות לא ערביות: 10% נולדו לנשים ילידות ישראל, כ-40% נולדו לנשים ילידות ברית המועצות לשעבר, כ-15% לנשים ילידות אתיופיה, כ-8% לילידות הפיליפינים, כ-7% לנשים ילידות רומניה והשאר נולדו לנשים ילידות ארצות אחרות.

³ ילודים חיים.

משקי-בית ומשפחות⁴

- בשנת 2010 היו בישראל כ-60 אלף משקי בית שבראשם עמדה/נוצריה, (מתוכם 40.8 אלף משקי בית של נוצרים ערבים) שהיוו כ-3% מכלל משקי הבית בישראל.
- גודל משק הבית הממוצע נאמד ב-3.5 נפשות, מעט גבוה ביחס למשקי בית יהודים (3.1) אך קטן בהרבה מזה של משקי בית באוכלוסייה המוסלמית-5.0 נפשות.
- מאז 1992 ירד גודל משק הבית הממוצע של הנוצרים מ-4.2 ל-3.5 נפשות. אחד הגורמים שתרמו לשינויי זה הוא התוספת של נוצרים שעלו בגל העלייה ממדינות בריה"מ לשעבר שהחל בשנות ה-90, אוכלוסייה המאופיינת במשקי בית קטנים יחסית.
- ב-68% ממשקי הבית שבראשם עמדה/נוצריה, ראש משק הבית היה נוצריה/ערביה. הגודל הממוצע של משקי בית אלה היה 3.7 נפשות.
- 85% (כ-52 אלף) ממשקי הבית של הנוצרים הם משקי בית "משפחתיים", הכוללים לפחות משפחה אחת, בהשוואה ל-95% בקרב המוסלמים ולכ-78% בקרב היהודים.
- משקי הבית הלא משפחתיים, בהם מתגורר אדם לבד או מספר אנשים ללא קשר משפחתי, מהווים כ-15% ממשקי הבית הנוצרים; בהשוואה, בקרב משקי הבית היהודים, אחוז משקי הבית הלא משפחתיים מסך משקי הבית הוא פי 1.5 ועומד על כ-22%, ואילו בקרב משקי הבית המוסלמים האחוז עומד על כ-5% בלבד.
- בישראל כ-53 אלף משפחות נוצריות. מחצית מכלל המשפחות הנוצריות הן משפחות של זוג עם לפחות ילד אחד בגיל עד 17, שיעור דומה למשפחות היהודית (45%) ובהשוואה ל-71% מהמשפחות המוסלמיות.
- כ-18% מהמשפחות הנוצריות מורכבות מזוג ללא ילדים וכ-9% מהמשפחות הן חד הוריות עם ילדים שהצעיר בהם בגיל עד 17.
- מספר הילדים הממוצע עד גיל 17 במשפחות הנוצריות עם ילדים עד גיל זה הוא 2.2, דומה למשפחות היהודיות (2.3) ונמוך בהשוואה למוסלמיות (3.1).

עבודה

- **אחוז ההשתתפות בכוח העבודה האזרחי בשנת 2010** בקרב נוצרים בגילים 15 ומעלה היה 58.0% (64.2% בקרב גברים, ו-52.0% בקרב נשים). אחוז זה בקרב נוצרים ערבים היה 52.4% (62.1% בקרב גברים, ו-42.7% בקרב נשים). לשם השוואה **אחוז ההשתתפות בכוח העבודה האזרחי בשנת 2010 בקרב יהודים** בגילים 15 ומעלה היה 60.6% (62.4% בקרב גברים יהודים, ו-58.8% בקרב נשים יהודיות).
- **שיעור התעסוקה** (אחוז המועסקים מכלל בני 15 ומעלה) בקרב נוצרים בגילאי 15 ומעלה היה 55.1% (61.2% בקרב גברים ו-49.4% בקרב נשים). שיעור התעסוקה בקרב נוצרים ערבים היה 50.1% (59.3% בקרב גברים ו-41.0% בקרב נשים).

⁴ **משק בית** – מוגדר כאדם אחד או קבוצת אנשים הגרים יחד בדירה אחת באופן קבוע ברוב ימות השבוע ויש להם תקציב הוצאות משותף למזון. משק בית יכול לכלול אנשים שאינם קרובי משפחה. משק בית משפחתי: משק בית שיש בו לפחות משפחה אחת. הנתונים על משקי בית ומשפחות מבוססים על סקר כוח אדם לשנת 2010, הנתונים אינם כוללים את הגרים במוסדות, בקיבוצים, במעונות סטודנטים ואת הגרים מחוץ ליישובים (בדוים בדרום ואחרים).

משפחה – מוגדרת כמשפחה גרעינית של שני אנשים או יותר החולקים משק בית אחד וקשורים זה לזה כבעל ואישה, כזוג ללא נישואין, או כהורה וילד. סוגי המשפחה העיקריים הם: זוג בלבד, זוג עם ילדים (בקבוצות גיל שונות לפי גיל הילד הצעיר) או הורה יחיד (משפחה חד-הורית) עם ילדים.

- **אחוז הבלתי מועסקים בקרב נוצרים** בגילאי 15 ומעלה היה 4.9% (4.8% בקרב גברים ו-5.1% בקרב נשים). אחוז זה בקרב **נוצרים ערבים** היה 4.3% (4.5% בקרב גברים ו-4.0% בקרב נשים). לשם השוואה **אחוז הבלתי מועסקים בקרב יהודים** בגילאי 15 ומעלה היה 6.5% (6.6% בקרב גברים ו-6.3% בקרב נשים).
- **צפיפות הדיור** במשקי בית נוצרים הייתה 1.09 נפשות לחדר (1.16 נפשות לחדר במשקי בית של נוצרים ערבים). בהשוואה, צפיפות הדיור במשקי בית יהודיים הייתה 0.83 נפשות לחדר. **לשם השוואה צפיפות הדיור** במשקי בית יהודיים הייתה 0.83 נפשות לחדר.
- ב-48.3 אלף משקי בית נוצרים היה מועסק אחד לפחות (ב-19.4 אלף משקי בית היה מועסק אחד בלבד וב-28.9 אלף משקי בית היו שני מועסקים ויותר). ב-31.5 אלף משקי בית נוצרים ערבים היה מועסק אחד לפחות (ב-12.8 אלף משקי בית היה מועסק אחד בלבד וב-18.7 אלף משקי בית היו שני מועסקים ויותר).

חינוך והשכלה - התלמידים הנוצרים

תלמידי החינוך היסודי והעל-יסודי (2010-2011)

- מספר התלמידים הנוצריים בחינוך היסודי והעל-יסודי הוא 28.4 אלף, והם מהווים 1.9% מכלל התלמידים הפעילים. רובם הגדול (88.3%) של התלמידים הנוצרים הם ערבים.
- כ-2,300 תלמידים נוצרים התחילו כיתה א בשנת הלימודים תשע"א – כ-1.6% מכלל תלמידי כיתה א.
- מבין תלמידי החטיבה העליונה הנוצרים, 59.8% לומדים בנתיב העיוני, שיעור דומה לזה שבקרב תלמידי החטיבה העליונה המוסלמים (58.1%) ונמוך מזה שבקרב תלמידי החטיבה העליונה היהודים (68%).

הישגים בבחינות הבגרות

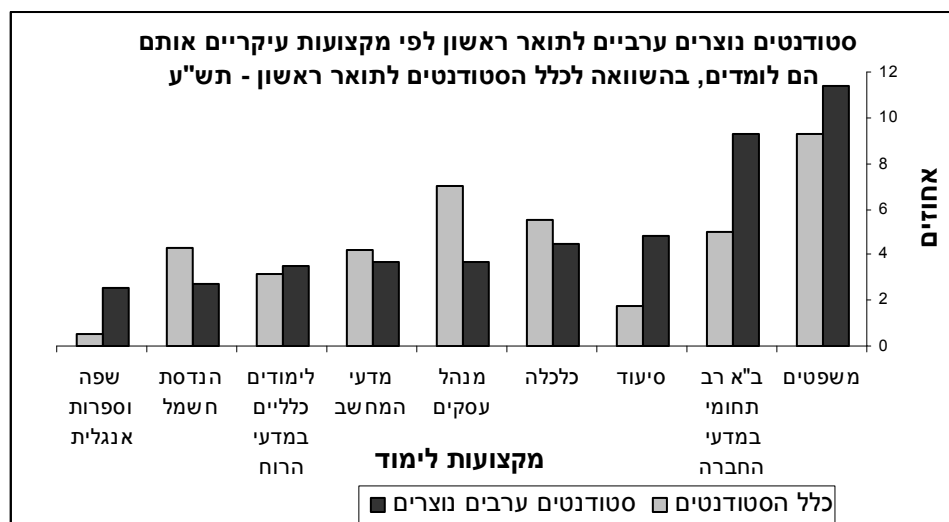
- **לאורך השנים יש לערבים הנוצרים שיעורי ההצלחה הגבוהים ביותר בבחינות הבגרות**, הן בהשוואה למוסלמים ולדרוזים והן בהשוואה לכלל תלמידי החינוך העברי. במחזור הלימודים תש"ע (2010) היו זכאים לתעודת בגרות 63% מבין תלמידי כיתות יב הנוצרים בהשוואה ל-46% מבין המוסלמים, 55% מבין הדרוזים ו-58% מבין תלמידי החינוך העברי.
- הערבים הנוצרים גם נגישות להשכלה גבוהה בשיעורים גבוהים מהקבוצות האחרות: 56% מהערבים הנוצרים, בהשוואה ל-49% מתלמידי החינוך העברי, 39% מהדרוזים ו-33% מהמוסלמים קיבלו ב-2010 תעודת בגרות העומדת בדרישות הסף של האוניברסיטאות והיו מועמדים פוטנציאליים להמשך לימודים במוסדות להשכלה גבוהה.

השכלה גבוהה ומדע

סטודנטים נוצרים – תש"ע (2009-2010)

- בשנת תש"ע למדו 5.3 אלף סטודנטים נוצריים, המהווים 1.8% מסך הסטודנטים בכל המוסדות להשכלה גבוהה בישראל.
- מבין הסטודנטים הנוצרים, 92.3% היו ערבים (4.9 אלף סטודנטים) ו-7.7% היו עולים שהגיעו מכוח חוק השבות (0.4 אלף סטודנטים).
- מבין כלל הסטודנטים הנוצרים, 82.7% למדו לקראת **תואר ראשון**, 14.9% למדו לקראת **תואר שני** ו-2.4% למדו לקראת **תואר שלישי**.

- הסטודנטים הנוצרים היוו 2.0% מכלל הסטודנטים הלומדים לתואר ראשון, 1.6% מכלל הסטודנטים הלומדים לקראת תואר שני ו-1.2% מכלל הסטודנטים הלומדים לתואר שלישי.
- 54.5% מכלל הסטודנטים הנוצרים, למדו באוניברסיטאות, 11.0% למדו באוניברסיטה הפתוחה, 21.8% למדו במכללות אקדמיות ו-12.7% למדו במכללות אקדמיות לחינוך.
- הסטודנטים הנוצרים היוו 2.4% מכלל הסטודנטים באוניברסיטאות, וכך גם במכללות אקדמיות לחינוך. האחוז היחסי של הסטודנטים הנוצרים מתוך כלל הסטודנטים הלומדים באוניברסיטה הפתוחה ובמכללות האקדמיות היה 1.3%.
- 6.4% מהסטודנטים הלומדים באוניברסיטת חיפה היו נוצרים (מהם 6.2% ממוצא ערבי). בטכניון, שיעור הסטודנטים הנוצרים היה 5.0% (מהם 4.7% ממוצא ערבי). לעומת זאת, 0.4% מהסטודנטים הלומדים באוניברסיטת בן גוריון היו נוצרים.
- מבין המכללות האקדמיות נמצא כי 12.7% מהסטודנטים הלומדים במרכז האקדמי כרמל היו נוצרים. במכללה האקדמית צפת 7.6% היו נוצרים. בשלוש מכללות אקדמיות נוספות נמצא כי האחוז היחסי של הסטודנטים הנוצרים נע בין 4% ל-6%. לעומת זאת, בעשרה מכללות אקדמיות שיעור הסטודנטים הנוצרים עמד על פחות מחצי אחוז.
- הסטודנטים הנוצרים היוו 14.7% מהסטודנטים הלומדים במכללה האקדמית הערבית לחינוך. במכללת סכנין להכשרת עובדי הוראה שיעורם היחסי של הנוצרים היה 9.4%. בנוסף, בשלוש מכללות אקדמיות לחינוך נמצא כי האחוז היחסי של הסטודנטים הנוצרים נע בין 5.0% ל-6.0%. לעומת זאת, באחת עשרה מכללות אקדמיות לחינוך שיעור הסטודנטים הנוצרים עמד על פחות מ-0.2%.
- 4.4% מכלל אוכלוסיית הסטודנטים לתואר ראשון בארץ לומדים בתחום מקצועות העזר הרפואיים, בהשוואה ל-10.1% מקרב הסטודנטים הנוצרים הערבים הלומדים תחום זה. שיעור הסטודנטים הלומדים בתחום הרפואה, היה גם כן גבוה יותר בקרב הסטודנטים הנוצרים הערביים לעומת כלל הסטודנטים (2.5% בהשוואה ל-0.8%, בהתאמה). לעומת זאת, 17.1% מכלל אוכלוסיית הסטודנטים לתואר ראשון בארץ לומדים בתחום ההנדסה והאדריכלות, בעוד ש-12.8% מקרב הסטודנטים הנוצרים הערביים לומדים תחום זה. שני התחומים הנוספים עם פערים דומים הם עסקים וניהול (11.3% מכלל הסטודנטים לעומת 6.5% מהסטודנטים הנוצרים הערביים) ובמיוחד חקלאות (0.4% לעומת 0.1% בהתאמה).
- בקרב הסטודנטים הנוצרים הערבים הלומדים לתואר ראשון, מקצוע הלימוד העיקרי הנלמד היה משפטים (11.4%), ואחריו ב"א בתחומי מדעי החברה (9.3%), סיעוד (4.8%), כלכלה (4.5%), מנהל עסקים (3.7%), מדעי המחשב (3.7%), לימודים כלליים במדעי הרוח (3.5%), הנדסת חשמל (2.7%) ושפה וספרות אנגלית (2.5%).

- הגיל החציוני של הסטודנטים הנוצרים הערבים הלומדים לקראת תואר ראשון היה 22.3 שנים, בהשוואה ל-25.3 שנים בקרב כלל הסטודנטים הלומדים לקראת תואר ראשון. בקרב הסטודנטים הנוצרים הערבים הלומדים לתואר שני, הגיל החציוני עמד על 27.9 שנים, לעומת הגיל החציוני של כלל הסטודנטים הלומדים לקראת אותו התואר, שהיה 30.4 שנים. בקרב כלל הסטודנטים הלומדים לקראת תואר שלישי, הגיל החציוני עמד על 33.4 שנים, בהשוואה ל-32.8 שנים בקרב סטודנטים ערבים נוצרים הלומדים לקראת אותו התואר.
- מקרב הסטודנטים הנוצרים הערביים הלומדים לקראת תואר ראשון, הנשים היוו 63.0% לעומת 55.9% מקרב כלל הסטודנטים הלומדים לקראת תואר ראשון. 67.9% מהסטודנטים הנוצרים הערביים הלומדים לקראת תואר שני היו נשים, בהשוואה ל-57.9% מקרב כלל הסטודנטים הלומדים לקראת תואר זה. מבין הסטודנטים הערבים הנוצרים הלומדים לתואר שלישי, האחוז היחסי של הנשים היה 53.8%, בהשוואה ל-52.7% מקרב כלל הסטודנטים הלומדים לקראת תואר זה.